RUSKI INWALID

N°. 129.

ŚRODA 6. Czerwca 1817.

CZYLI

WIADOMOŚĆI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomości kraiowe: s Peterzburga. Królewstwo Polskie. — Rozmaite wiadomości. Literatura. — Kurs Peterzburgski pieniędzy.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

S Peterzburga, 6. Czerwca.

Jego Cesarzewicowska Mość Wielki Xiąże *Mikołay*, wyieżdża dzisiay na spotkanie J. K. M. Xiężniczki *Karoliny Prusskiey.*

— Jenerał piechoty *Rtysczew*, Vice-Admirał *Sablin*, Radca Tayny *Hermes*, i Xiąże *Dołgoruki*, Naymiłościwiey mianowani zostali Senatorami.

Królewstwo Polskie.

Z Warszawy, 31. Maia.

(z Dziennika Praw.)

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego
etc. etc. etc.

NAMIESTNIK Królewski w Radzie Stanu.

W zamiarze zachowywania pewney i stałey zasady w poborze, przepisaney prawem 1811 opłaty stęplowey od Nominacyi i patentów na urzędy i funkcyie publiczne; na przedstawienie Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu, i po zasiągnieniu zdania ogólnego zebrania Rady Stanu, w skutek obiawioney Nam w tym przedmiocie woli Nayiaśnieyszego Pana, postanowiliśmy i stanowiemy:

Art. 1. Gdy ściągnięcie zaległości opłaty stęplowey od Nominacyi i Patentów, wielkim podlegałoby trudnościom, tak dla zaszłych zmian w Administracyi Kraiowey, iako też z powodu śmierci lub przeyścia pod obce panowanie wielu tego rodzaiu dłużników; gdy wreszcie dla zaprowadzoney oszczędności w wydatkach publicznych i z powodu zmnieyszenia płacy pozostałym w służbie urzędnikom publicznym, wymaganie niszczenia zaległości opłaty rzeczoney, stałoby się dla nich zbytecznym ciężarem; przeto wszelka z tego źrodła tak od wyszłych z służby, iako też i pozostaiących dotąd w teyże służbie wynikła zaległość, na mocy zezwolenia Nayiaśnieyszego Pana, umarza się.

Art. 2. Wszyscy ci, którzy odtąd a zwłaszcza po dniu ogłoszenia ninieyszego postanowienia nominowani będą i obięci prawem Seymu 1811 roku §. 16. pod lit. B. i z kass publicznych pensyie, żołd, kompetencyią lub iakiegokolwiek bądź tytułu płacę pobieraiący, obowiązani są do opłaty stęplowey od Nominacyi lub Patentu, stosownie do przepisów tegoż prawa i w proporcyi wyznaczoney im roczney płacy, a mianowicie:

a) Wymienieni w artykule 30. Ustawy Konstytucyyney Urzędnicy i Officialiści mogący

bydź w każdym czasie odwołanemi, płacić będą po dwa od sta na raz.

b) Obięci zaś artykułem 110 i 141 teyże Ustawy Urzędnicy, na urzędy lub funkcyie dożywotnie nominowani, tudzież Jenerałowie, płacić będą po dwanaście od sta na ieden raz w ratach miesięcznych, w ciągu roku iednego.

c) Każdy Senator nowo nominowany, od patentu złotych Polskich tysiąc na raz zapłaci.

Art. 3. W postępowaniach z podwyższeniem płacy, opłata stęplowa od przybyłey ilości płacy lub dochodu, w przepisaney w powyższym artykule proporcyi, składaną bydź ma.

Art. 4. Żadna kassa publiczna płacić nie ma nikomu, pod odpowiedzialnością, pensyi, żołdu lub kompetencyi, ieżeli iey wymienieni w powyższym artykule 2, dowodu uiszczoney opłaty stęplowey nie okażą.

Art. 5. Celem utrzymania potrzebney opłat tego rodzaiu kontrolli, Senat, Kommissyie Rządowe, Minister Sekretarz Stanu, Izba Główna Obrachunkowa, Prokuratoryia Jeneralna, niemniey Radca Sekretarz Stanu, podadzą Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu, dezygnacyią imienną członków Rady Stanu, tudzież członków i osob ich biora i podwładne im urzędy, do dnia ogłoszenia ninieyszego postanowienia składaiących. Następnie zaś co kwartał podobne dezygnacyie, zaszłe odmiany wykazywać mogące, teyże Kommissyi Rządowey przesyłać maią.

Art. 6. Wykonanie ninieyszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw ma bydź umieszczone, wszystkim Kommissyiom i Władzom Rządowym, w czém do którey należy, polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 17. Maia 1817 r.

(Podpisano) *Zaiączek.*

Min. Spraw. Wewnę. i Policyi	Radca Sekret. Stanu Jenerał Brygady
(Podp.) T. *Mostowski.*	(Podp.) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem:
Radca Sekretarz Stanu, Jen. Br.
(Podp.) *Kossecki.*

Zgodno z wypisem:
Minister Sprawiedliwości *W. Sobolewski.*
Zastęp. Sekr. Jener. J. *Hankiewicz.*

Postanowienie Namiestnika Królewskiego w Radzie Stanu o obowiązkach służących.
(Dalszy ciąg.)

§. 64. Jeżeli umyślnie lub z własney winy, i wyraźnie przeciw rozkazom pańskim postępuiąc szkodę panu zrządza, do wynagrodzenia takowey iest obowiązanym.

§. 65. Pan mocen iest potrącić z zasług szkody zrządzone sobie przez służącego. Spór w tey mierze zachodzący urząd mieyscowy policyyny rozstrzyga, ieżeli sprawa z przedmiotu swego do Sądu Cywilnego lub Kryminalnego nienależy.

§. 66. W każdym przypadku, gdzie służący odpowiedzialnym się staie za szkody panu zrządzone, pan mocen iest żądać od policyi mieyscowey zatrzymania rzeczy i własności służącego na zabezpieczenie teyże odpowiedzialności, winien iednak przedmiot niezwłocznie wnieść, gdzie sprawa należy.

§. 67. Służący obowiązany iest donosić panu o niewierności w innych sługach dostrzeżoney.

§. 68. Zamilczaiący wiadomą sobie drugich współsłużących niewierność pociągniętym bydź może do wynagrodzenia szkody w takiey części, w iakowey wykraczaiący nie iest w stanie oney wynagrodzić.

§. 69. Służący samowolnie i bez słuszney przyczyny służbę przed czasem opuszczaiący, do dopełnienia swych zobowiązań policyynie zwróconym zostanie, i w miarę uznaney winy karze ulega.

§. 70. Przez czas oddalenia się z własney winy służącego, lub gdy ten zasłużoną karę aresztu ponosząc służby swey niepełni, wolno panu innego na koszt iego wynaiąć.

§. 71. Maią prawo iednak służący żądać uwolnienia od służby przed terminem, bez poprzedniczego w §. 53. oznaczonego wypowiedzenia:

1°. Z przyczyny choroby lub ułomności ciała, które ich czynią do służby niezdatnemi.

2°. Gdy pan z zbytnią surowością i ostrością z niemi się obchodzi, przez gwałtowne swe postępowanie niebezpieczeństwem uszkodzenia onych na zdrowiu, zagraża bądź od podobnych pokrzywdzeń z strony familii, lub domowników, opieką swą ich nie zasłania.

3°. Gdy im wysłużoną zapłatę zatrzymuie, niedostateczną żywność daie, lub innych warunków ugody nie uiszcza.

4°. Gdy pan namawia ich do uczynków prawami zakazanych, lub dobrym obyczaiom przeciwnych.

5°. Gdy pan przedsiębierze podróż za granicę na czas dłuższy, niż służącego do usług ugodził.

§. 72. W przypadkach powyżey w §. 71. wy-

szczególnionych, pan do uwolnienia służącego i zaspokoienia iego należytości z ugody wynikaiących iest obowiązany; w czém gdyby z strony pana trudność czynioną była, służący samowolnie służby opuścić nie może, lecz zaskarżenie zanieść powinien do zwierzchności policyyney, która wdaniem się swoiém rzecz załatwi, albo w miarę okoliczności i sporu, przedmiot, gdzie z prawa wypadnie, odeśle.

§. 73. Równie mogą domagać się służący uwolnienia od służby przed iey ukończeniem, za poprzedniczém iednak uwiadomieniem pana dwóma tygodniami pierwey.

a) Gdy ich rodzice lub krewni dla nagłey pomocy w gospodarstwie żądaią mieć przy sobie.

b) Gdy z powodu spadłey sukcessyi oddalenie się ich iest potrzebne.

c) Z przyczyny ożenienia lub zameżcia.

Przyczyny takowe, gdy pan tego żądać będzie, służący przed urzędem właściwym udowodnić powinien.

§. 74. Sługa odprawuiący się, wszystko, co mu przez pana powierzoném było, oddać ma rzetelnie i w zupełności.

§. 75. Wyszedłszy ze służby, naypóźniey w przeciągu 24 godzin, udać się powinien do Urzędnika Policyynego, w którego okręgu z ostatniey służby oddalił się, i okazać onemuż książkę z zaświadczeniem przez pana lub panią wydaném.

§. 76. Jeżeli Urzednik policyyny nie znaydzie przyczyny powątpiewania o rzetelności okazanego sobie zaświadczenia, takowe natychmiast i bezpłatnie podpisem swym stwierdzi.

§. 77. W przypadku podeyrzeń, dochodzenia iak nayspiesźniey uskuteczniane mi bydź maią.

§. 78. Służący płci oboiey nieczyniący zadosyć przepisowi powyżey w §. 75. wyrażonemu, w miarę opóźnienia swego w zgłoszeniu się do Urzędnika policyynego, i łącznych okoliczności, karze policyyney podpadaią.

(*Dalszy ciąg późniey.*)

ROZMAITE WIADOMOSCI.

— Kapituła w *Mexyku* prosiła Posła Hiszpańskiego, ażeby kosztowny apparat mszalny z czystego złota, ozdóbiony drogiemi kamieniami, oddał Papieżowi, któremu w podarunku ofiarowała.

— Donoszą z *Neapolu*, iż w Czerwcu wyydzie ztamtąd 3 lub 4 tysiące woyska Austryiackiego, a reszta częściami powoli ustąpi z tego kraiu. Piechota ma wsiedź na okręty, iazda zaś i artylleryia udadzą się przez *Rzym* i *Bononią*. Mieszkańcy radziby dłużey mieć to woysko, bo zasłaniało ich od rozboyników i włóczęgów.

— Donoszą z Ameryki, iż na wyspie Tabaho panuie żołta gorączka.

— Biskupi w *Gandawie*, *Namur* i *Doornik* wraz z officyiałami w Leodyum i Mechlinii, podali Monarsze pismo, utyskuiąc na sposób dawania nauk w akademiach, przepisany urządzeniem Królewskiém pod d. 25. Listopada r. z. Wyrażaią w niém, iż nauki i zasady kościoła Katolickiego nie są należycie obostrzone. Oświadczaią oraz, iż naywyższy dozór nad naukami, należy do duchowieństwa, ażeby ochronić młodzież od wpływu pogańskiey ciekawości, wciskaiącey się do wszystkich umieiętności. Zuchwała filozofiia (mówią) zaraża wszystko swoią trucizną i wciąga do zgubnego swoiego spisku.

WIADOMOSCI UCZONE.

LITERATURA.

Zyczenia niewmieyscu.

Swiat ten można uważać za mieysce targu wielkiego, gdzie towarami są: Bogactwo, przyiemności, chwała, sprawiedliwość i umieiętności. Każdy s tych przedmiotów ma naznaczoną cenę. Czas, praca i sposobności nasze, są monetą którey każdy dobrowolnie używa w celu nabycia nayw ększych korzyści. Uważay i wybieray, lecz bądź stałym w swoim wyborze i nienasladuy dzieci, co ledwie nabędą rzecz iaką, a iuż w chwilę tracą w niey upodobanie i życzą przemieniać na inną. Rozsądna praca i stała usilność ku iednemu skierowane celowi, zawsze się pomyślnością nagrodzą. Daymy, iż życzysz sobie bydź bogatym? i ieżeli myślisz, że dostatki i skarby warte są, abyś dla nich wszystko inne poświecił, możesz ie nabydź. Bardzo wiele ludzi z nayniższego stanu, i nędzy przyszło do wielkich dostatków, przez pracę, cierpliwość i oszczedność; lecz kiedy taki twóy iest wybor, musisz się pożegnać s przyiemnością cichego życia i spokoynością umysłu.

Niebędziesz mógł w nieskazitelności zachować twego charakteru; przymuszonym będziesz odstąpić niekiedy od prawideł moralności w poionych przez nauczycieli, a stosować się do zdania i sposobu sądzenia o rzeczach według świata; uyrzysz się zniewolonym do przytłumienia w sercu twoim litości, gdyż ta wstrzymywałaby cię od postępków srogich i niesprawiedliwych, do których się przyzwyczaić winieneś. Muzy nigdy nieodwiedzą twego ustronia, bo czas twóy poświęcisz rachunkom i kłopotom domowym; nakoniec przetuie ci się spo-

sobność nabycia wiadomości oświecaiących twóy umysł, i smak twóy doskonalących, swoiey albowiem raz obraney trzymać się musisz drogi, zgoła w żadną niezbaczaiąc stronę. — «Ale ia się brzydzę postępkami takiemi; dusza moia niezdolna iest do tego się stopnia upodlić.» Zgoda, więc nieszukay bogactw.

Czy też zakładasz szczęście na posiadaniu nauk i wiadomości? Możesz ich nabyć nieprzerwanem przykładaniem się, trawiąc przez długi przeciąg czasu samotne i swobodne godziny nad xiążką i rozmyślaniem. Rób tak a będziesz biegłym w umieiętnościach. Lecz i uczony często mówi z użaleniem: «miłoż mnie patrzeć na ludzi bez nauki, którzy niebędąc w stanie napisania zwięzle dwoch wierszy, używaią darów szczęścia będąc wszędzie poważani, a ia ledwie opędzić mogę konieczne potrzeby życia?» Amiałżeś zamiar nabycia darów szczęścia wtenczas kiedyś kwitnącą młodość twoią trawił na rozmyslaniach, usuwaiąc się od zgiełku świata? czyli dla tego aby ci się kłaniano z narażeniem zdrowia zgłębiałeś Greckich i Rzymskich pisarzy? Więceś się zawiodł na wyborze twoim, i zleś użył zdolności twoich. — «Awięc iakaż mnie nagroda za wszystkie z mey strony ofiary?» — Jaka nagroda! Dusza wzbogacona obszernemi wiadomościami, wolna od przesądów i zabłąkań, zdolna do poięcia i tłómaczenia płodów rozumu ludzkiego — poymuiąca także dzieła wszechmocney prawicy; oświecony rozum, opatrzony w niewyczerpane źrodło samotnych rozmyślań użytecznych powszechności, mocne przekonanie o wartości samego siebie, prawdziwa spokoyność sumienia. Jestże co kolwiek na ziemi coby się mogło s tą nagrodą porównać?

«Lecz czyż niemożemy się żalić na opatrzność i wymawiać Jey ten niesprawiedliwy podział, kiedy widziemy, iż niegodziwy człowiek posiada nieprzeliczone skarby?» — Nie powinniśmy; bo ten stał się niegodziwym dla nabycia tego wszystkiego, co się nam zdaie naydroższym Opatrzności darem. Drogo on za to zapłacił, poświęcił albowiem zdrowie, sumienie i wolność. Czyliż mu zayrzysz nabytego towaru? Czyli się schylisz przed nim i będziesz się wstydził, że powierzchowność twoia nieiest tak okazała iak iego? podnieś twe czoło s szlachetną smiałością; powiedz, nieposiadam bogactw to prawda, lecz nieposiadam ich dla tego, żem nieszukał; a nieszukałem dla tego, że lepsze mam dostatki i zalety; zrobiłem wybor i przestaię na nim z ukontentowaniem.

Jeśli sumnienie twe iest czyste, i podoba ci się spokoyność i niezawisłość, ieżeli szlachetność twey duszy i skromność, niepozwalaią ci szukać znaczenia w świecie przez podstępy, intrygi i rozgłaszanie swoich własnych pochwał, przestaway na skromnem ustroniu, na małey liczbie przyiacioł, którzy cię znaią i umieią cenić, nakoniec na spokoyności nieskalanego serca, a błyszczące powierzchowności i znaczenie wielkiego świata, zostaw tym, co lepiey od ciebie z nich potrafią korzystać.

Ten nawet co życzy zachować czyste sumnienie i prawidła moralności, z wielką ostrożnością i uwagą postępuiąc z ludzmi i niechcąc nikomu naymnieyszey uczynić nawet i niedobrowolney krzywdy, i ten często się uskarza, iż wszędzie napotyka przeszkody do dóyścia wielkich godności i korzyści. «Gdybym to mogł uwolnić siebie od tey zbyteczney czułości, surowości na moie własne postępki i delikatności dla drugich, a zgodzić się z obyczaiami i sposobem myslenia innych ludzi, z łatwościąbym doszedł godności i bogactw» — Zacóż niemożesz? cóż ci przeszkadza oswobodzić siebie od tey uciążliwey delikatności, która ci zagradza drogę do pomyślności? Jeżeli czyste serce, gotowe i nayskrytsze poruszenia swoie pod naysurowszy sąd poddać, niewielką w oczach twoich ma cenę, ieżeli spokoyna dusza niedoświadczaiąca zgryzot, otwartość i szczerość charakteru, prostota i niewinność obyczaiow, pokoy wewnętrzny i ukontentowanie, niepodległe żadney zewnętrzney stracie, przez nikogo niemogące się wydrzeć, i mogące ci towarzyszyć aż do ostatniey chwili twoiego życia, są małemi nagrodami w porównaniu korzyści którycheś się wyrzekł. — Uwolń się teraz od uciązliwey surowości dla samego siebie a delikatności dla drugich, szukay korzyści, bogactw, dostoieństw i idz za przykładem błyszczącego pozorami szczęścia niecnoty, nie późno iescze, staniesz się godnym nasladówcą człowieka, który pogardził obraną przez ciebie drogą.

Kurs Peterzburgski pieniędzy. Czerwca 6. dnia 1817.	Assygnac.		Srebrne.	
	Rble.	Kop.	Rble.	Kop.
Dukat Hollanderski	10	75	—	—
Rubel srebrny	3	87	—	—
Assygnata storublowa . . .	—	—	26	—

W St. Peterzburgu, w Drukarni Karola Kraya.